



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Vita P. Iacobi Laynis Secundi Societatis Iesv Generalis  
Alphonsi item Salmeronis Vnius in primis decem Socijs**

**Ribadeneyra, Pedro de**

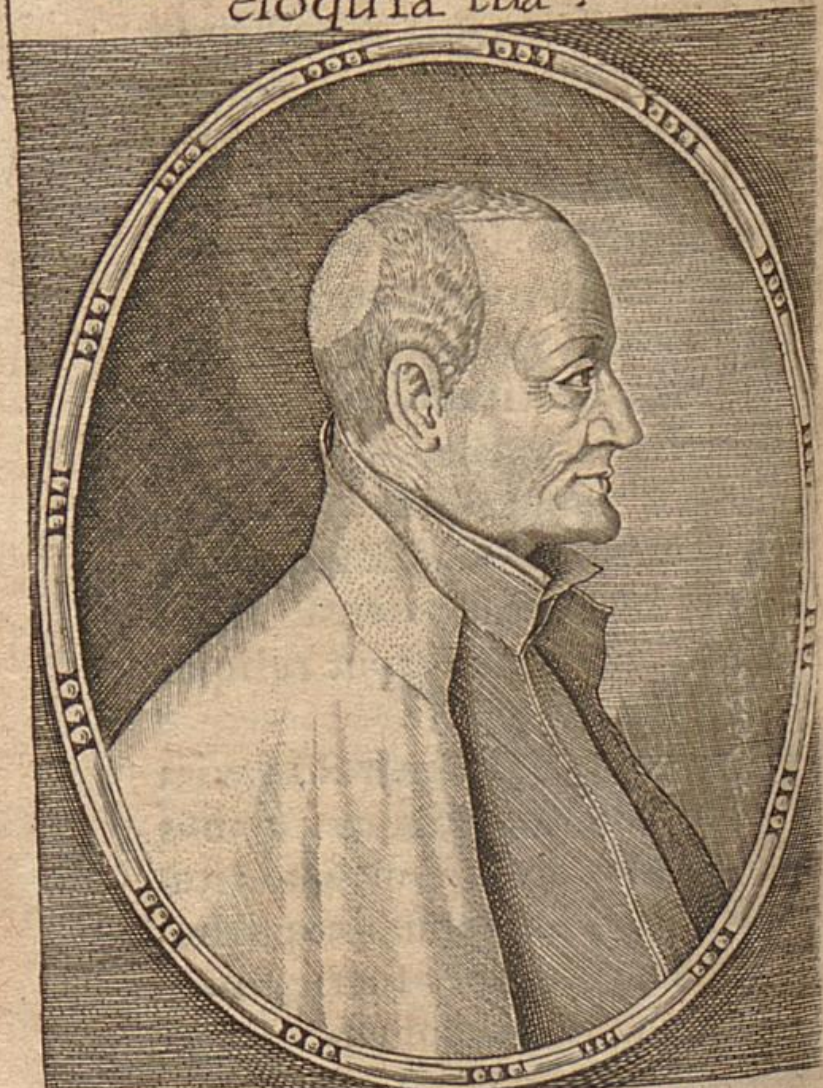
**Coloniae Agrippinae, 1604**

Liber Quartvs. De vita, & obitu Alphonsi Salmeronis, Toletani, vnius in  
decem primis Ignatii Socijs & Layni coniunctiſimi.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-11740**



Quam dulcia faucib. meis  
eloquia tua ?



P. ALFONSVS SALMERON Toletanus, unus  
è primis decem IGNATII Socijs, Obijt Neapoli Idib<sup>9</sup>  
Februarij, anno Domini MD.LXXXV. Etatis LXIX.  
*Joh. Hoegenb scul.*



LIBER IV.

DE VITA,  
OBITU, ET SCRIPTIS  
ALPHONSI, SAL-  
meronis,

VNIUS E DECEM PRIMIS  
*beati Ignatij Loyola socijs:*

Pet. Ribadeneyra Toletanus Socie-  
tatis IESV presbyter Hispanice, la-  
tine vero And. Schottus soc.

IESV conscri-  
bebat.



Alphonfus Salmeron, To-  
leti (quæ vrbs olim Car-  
petanorum, nunc regni  
Castellæ nouæ caput, Re-  
gumq; Gothicis temporibus sedes)  
natus est, ante diem sextum Idus Sep-  
tembris anni Millesimi Quingentesi-  
mi decimi quinti, tenuibus quidem  
parentibus, at honestis. Patrem no-  
mine retulit: mater illi Marina Diaz  
fuit, Toletani agri pagis, Olias &  
Magano vterque oriundus, filium in-  
L 3 genuè,



genuè, pieq; educarunt. Pueri iam indole, promptoq; ingenio perspecto, parentes ijs literis, quibus etas puerilis informari debet, filium erudendum curant, Complutumq; mittunt. Erat in puero, præter docilitatem ingenij, summa suauitas vocis, & actionis venustas, vt non celeriter solum acciperet, quæ tradebantur, sed etiam excellenter pronunciaret. Bene dicendi vim, humanitatis artes, Græcas literas, super ætatis captum, auidè ita imbibit, vt vtraque lingua declamans non raro cæteris vnus in Gymnasio antecelleret præmiaq; proposita præriperet, qua laude nobilis etiã tum puer inter æquales ferebatur, clariusq; exsplendescibat, quam æquus alij animo ferre possent: itaq; incitabat omnes studio suo, paresq; & eruditos conciliabat. Post Lutetiam Parisiorum studijs iam tum florentem, atque ingenijs Academiam, vna cum Iacobo Layne tanquam ad laudandarum artium mercatum proficiscitur, vt Philosophicas, sacrasq; litteras suo, & Ecclesiæ cõmodo perdisceret: moresq;



moreſq; hominũ, ingenia, & vrbes vi-  
 deret: ſcholas, bibliothecaſq; diſcen-  
 di ſtagrans cupiditate luſtraret. Sic  
 enim ſapientiam tanquam è terræ ve-  
 nis laborando, hauriri, prudentiamq;  
 peregrinando parari inaudierat. Hic  
 Ignatium Loyolam tanquã vitæ, con-  
 ſiliorumq; ducem naſtus, in illius ſe  
 diſciplinam exemplo LAYNIS tra-  
 didit: cuius etiam noſcendi gratia, fa-  
 mæ adhuc celebritate in Hiſpania vi-  
 gente eodem acceſſerat. Confectis &  
 hic Theologiæ ſpatijs, cum cæteris  
 ad Ignatium adiunctis ſocijs, Luteria  
 pedibus iter faciens; in Italiam venit  
 ante diem 17. Kalen. Decembris anni  
 1536. euocatus cum alijs ab Ignatio  
 Venetias. Hic tum in Noſocomio æ-  
 grotis, & inopibus miniſtrauit: inde  
 Romam nondum à ſe viſam conten-  
 dit, reuerſuſque Venetias ſacris rite  
 in. tiari cœpit. Dehinc Monte Celſo  
 in oppido, vna cum Frãciſco Xauerio,  
 poſt etiam Senis cum Paſchaſio Broe-  
 to Ambianenſi vilibus ſeſe officijs,  
 pietatis tamen, & amoris plenis, ex-  
 ercuit, ſocietatẽ vna conſtituit, Igna-  
 tiumque



tiumque suffragio cum cæteris, & LAYNEM inde præpositum Generalem creavit: quæ officia in vita vtriusque Præpositi tractata prudens omitto: quare non hic communia omnium Sociorum colligam, sed quæ Salmeroni propria, seligam.

1541.

Ante diem quartum Idus Septembris, anni humanæ salutis, 1541. in Hiberniam Pauli III. Pontificis Max. auctoritate Nuncij Apostolici potestate, Roma cum Paschasio mittitur. Quæ nõ hic pericula terra, mariq; adierunt? illinc à Gallia, quæ bello tum flagrabat intestino, hinc à Britannicis nautis. Certe victus sæpenumero, stratumq; quieti defuit, dum variè per sola loca summo vitæ discrimine iactatur, uti ne orationi quidem vacuum spatium daretur. Cognito tandem ab Anglicis mercatoribus hoc agi, ut Henrico Regi octavo Pontificiæ tum Sedis acerrimo hosti, pretio traderetur; in Scotiam, ex Hibernia fugere coacti sunt, iussu Pontificis, ut pari illic fide, & integritate Nuncij Apostolici munus obirent, misso etiã diplomate



mate auctoritatis pleno. Verū corruptis iam insulanorum animis, & insana hæresis opinione occupatis, infecta re Lutetiā repetunt. Hinc pedibus sine viatico, ut nuncios verè Apostolicos diceret, in sequentis anni 1542. mense Quintili Romam properant: cū ecce tibi Lugduni Segusianorū, quasi exploratum venissent, capti in custodiā traduntur. Post cogniti à Turnonio, & Gaudio Cardinalibus amplissimis, qui tum fortè Lugduni agebant, vinculis liberati, honorificeq; Romam versus dimissi, & viatico instructi. Nec Romæ cessatum à Salmerone: aures ritè confitentibus dare, de verbo Dei ad populum verba facere, cætera Societatis munia exequi gnauiter. Aprili verò sequentis anni 1543. Mutinā, postulante Ioanne Morono, eius tū Sedis Episcopo, postea etiam S. R. E. Card. proficiscitur: qua in vrbe deprauatarum de religione opinionū virus clā, ut solent factiosi homines disseminant. Nec dum enim ea tempestate Italia sectariorū fraudes, dolosq;, quibus imperitū vulgus inescare studet, cog-

1542.

1543.

L 5 nouerat.



nouerat, vt hoc feculo animaduerte-  
 re est, quo rerū vsu edocti Principes,  
 tanquā ad cōmune animorum incen-  
 dium extinguendum, accurrere didi-  
 cerunt. Sudatum hic à Salmerone, vt &  
 hæreticorū occultas refelleret frau-  
 des, & nutantiū ciuium animos in re-  
 ligione maiorū confirmaret. Aemuli  
 tamen, dæmonis artibus instructi, in  
 tam honesto Salmeronis labore, non  
 deerant, qui de eius existimatione sic  
 detrahebant, vt extinctū velle osten-  
 derent, quo impunius inter incautos  
 grassarentur: Romam itaq; extremo  
 anno quarto, & quadragesimo, sui pur-  
 gandi gratia aduolat: rei omnis gestæ  
 rationē constare vult, & innocentia  
 probat: ita silentiū maledicis facilè  
 indixit, Romæ in Societatis templo  
 assidue concionatus ad annum vsque  
 sextum, & quadragesimum. Quo vna  
 cum L A Y N E in Synodum Tridentum  
 indictam, vt Pontificius Theologus  
 sese contulit. Hic cōuentu Patrum ha-  
 bito, & deinceps, ob infecti aeris pe-  
 stilentiam Tridenti ortam Bononiam  
 translato, ita vterq; qua differendo  
 qua

1544.

1546.



qua sententijs dicendis, operam præ-  
 clare nauauit, quemadmodum, & in  
 LAYNIS vita ostendimus. Inter-  
 missus conuentus est, vacuumque  
 ALPHONSO spatium datum con-  
 cionibus, cæterisque Societatis offi-  
 cijs obeundis: afflictis enim succurre-  
 re, subsidioque esse, vt & Bononiæ  
 antea, semper studuit. Exinde Vene-  
 tijs LAYNEM comitatus, negocium  
 gelsit, vnaque impetrauit à Senatu Ve-  
 neto, vt opimum Sacerdotium ad Di-  
 uæ Magdalenæ cedere vellet, Colle-  
 gio Patauino extruendo, ex gratuita  
 Andreæ Lipomanni munificentia So-  
 cietati adtributum. Secutum est ver-  
 num quadraginta dierum ieiunium,  
 anni, opinor, 1549. quo magno homi-  
 num concursu, atque frequentia, Bel-  
 luni, oppidum id ditionis est Vene-  
 tæ, assiduè concionatus, zizania, quæ  
 finitimarum gentium opera, in agro  
 Domini humani generis hostis, no-  
 ctu disseminare cœperat, radicitus  
 euellit, magno incolarum bono,  
 quibus & animos acri oratione in  
 Religio-

1549.



Religione maiorum constanter retinenda addidit. Bononiã hinc reuertit, mensibusq; aliquot cõsumptis, ab Ignatio in Germaniã mittitur, vt Bavarici Collegij fundamenta focijs iaceret: quod Gymnasiũ Ingolstadij Guilielmus Bojorũ Dux liberaliter, piẽq; constituere decreuerat. Salmeron hic sacras docendi literas munere, post Ioannẽ Eckiũ, validum illum Catholice Fidei in Germania, vna cum Cochlæo aduersus Lutherianam pestem athletã, suscepto. Dini Pauli epistolas de superiore loco, magna & audientium corona, & admiratione, fructuq; incredibili, explanauit. Tridentum iterum in Concilium, quod instaurandum Iulius III. mandararat, redijt, hæsitq; quoad ciuilib. iterum tumultib. interruptum est, April. mense, anni 1552.

8552.

Igitur Neapolitanũ in regnũ Pro-  
uincialis Præpositus, Ignatij iussu  
proficiscitur: Humilem hic domum  
subijt, & qua erat animi demissione  
cũ terra iaciendis fundamentis erue-  
retur, ipse dies aliquot cophino hu-  
meris



meris imposito, baiuli in morem laborabat, socijsq; exemplo præibat. Ibidē ita perpetuo vixit, vt meritò omnibus ad extremū vsque diem esset carissimus. Ocuparat tum forte infrequētissima illa vrbe nobilissimorum quorundam virorum animos pestilēs illud virus damnatarum Lutheri opinionum, clandestinis Sectarij cuiusdam conuenticulis, ac sermonibus. Hic ALPHONSVS, periculi non ignarus ad excellentem doctrinam, qua plurimum valuit zelo etiam domus Dei, religionisq; Catholicæ flammans, cōciones, lectiones, sermonesque inter ciues ita moderabatur, vt dicendi vehementia concitatos, nutantes, lapsosque erigeret, constantes confirmaret magis. Adhæc ignorantię errorumque caliginem dissipauit, lucemque reddidit. Rem denique publicam, fidemq; maiorum sartam tectam constituit, quod vnum è multis Salmeronis eximium in Neapolitanum regnum beneficiū exstitit, meritoque hodie prædicatum, illi, cum à Deo discesseris, acceptum est referendum.



rendum. Tanti enim refert in primo statim ortu errores opprimi, quanti ad valetudinē tuendā veniēti morbo succurrere, & nata statim incendia restinguere, priusq̄ domū, & desq̄; vicinas flāma depopuletur. Cancer enim hæreticorum, teste Apostolo, semper serpit. Quod exemplū si in alijs Christiani orbis provincijs secuti Principes, qui & possunt & debent, ad communem flāmam continuo opprimēdam, aduo lassent, melius sanè se res Christiana, constantiusq̄; haberet. Tertio iam & quinquagesimo supra millesimum, & quingentesimū anno, vernis ieiunijs in æde annunciationis B Virginis: in sequenti verò anno ad diuī Ioannis maioris: post in æde summa summo cōcursu ciuium, nobiliumq̄; vr̄bis inclytæ concionatus Alphonsus: in corona etiam religiosorū hominum, qui quotidie confluebant, & à dicentis ore pendentes, quæ dicta præclarè essent, calamo excipiebant. Dominicis verò, festisq̄; diebus assidue de verbo Dei è suggestu summa contentione, dicendiq̄; vi ad populum

2. Tim. 2.

1553.

1554.



lum differuit. Pomeridianis etiam horis sacrae Scripturae libros explanandos suscepit: idque non tam fucata, & ad pompam comparata eloquendi facultate, quasi hominis diferti, & non perinde pignomen affectaret, quam ut haereticorum fraudes detegendo, causam illorum iugularet, labantes attolleret, pios tandem confirmaret. His in administranda provincia rebus ex animi sententia, rei que publicae, & Ecclesiae commodo gestis, Romam Pauli IV. Pontif. auctoritate, anno 1556. accitus, Cardinali Pisano in Belgium Legati nomine Apostolici proficiscenti comes datus. In quo itinere illud minime celandum, quamuis nonnullis leue visum iri putem. Basileam enim delatis, quae Heluetiorum foederata ciuitas est, sed haeretica pridem labe contaminata, dies aliquot morari visum est. Senatus audito Salmeronem Ecclesiastem apud suos egregium, doctumque Theologorum, Ministros pestilentis cathedrae cum illo disputare de fidei controversijs iubet.

Illi

1556.



Illi, ne quid existimationi decederet, aut sectæ, quam promulgarent, pugnam detrectare non audent. Disputatum vtrinque acriter: ALPHONSVS eos facillè refellendo argumentis eo cõpulit, vt (quod solemne ijs, q. causę diffisi, ne victi discessisse ignominia nota videantur, ad clamores, conuitia, cachinnosque confugiunt) probra in eum congererent, neque vt hospitem, sed hostem acciperent, patienter interim ferente ALPHONSO. Cardinalis questum misit, Senatusque fidem, iusque hospitij appellauit. Iubent mox ALPHONSO læso satisfieri à ministris, veniamque precari. Ecce tibi insolens satisfaciendi formula; Factum nollemus: heri contumeliosè te à nobis acceptum dolemus, verum à nuptijs, conuiuiisque ebrij, disputando incaluimus, nec mēs satis tum, vti solet, suū officium fecit. Ad hæc lepidè & urbane ALPHONSVS: *Vel tacentibus vobis euētus verum id esse declarauit: nil aliud ab id genus hominibus nouæ, & damnatæ sectæ expectandum. Verum enim uero,*  
*quas*



quantum memoria repeto, nusquam in  
 sacris litteris lectum Euangelica verita-  
 tis praconibus, quales videri vultis, fas  
 esse temulenter inebriari, & pleno ven-  
 tre de verbo Dei (vt solemne vobis) in vi-  
 no, & epulis differere. Hoc eo consilio  
 libentius retuli, quo vtilius erit iu-  
 uenibus pseudoeuangelicorum inge-  
 nia, moresque nouisse, & è fructibus  
 aestimare. ALPHONSVS Romana  
 ex longa peregrinatione vix redierat,  
 cum idem Pontifex vna cum Aposto-  
 lico Nuncio Aloy sio Lipomano, Ve-  
 ronensium Antistite, singulari pieta-  
 te, & doctrina prædico, meritisque  
 in Ecclesiam collectis sanctorum vi-  
 tis claro, in Poloniam mittit: quo  
 Sociorum primus ALPHONSVS  
 penetrauit, hodieque tot Collegia spe-  
 ctantur egregia, vt prouinciæ Socie-  
 tatis formam constituent. Hic ita se  
 gessit, vt redeunti Paulus Pont. offi-  
 cium Apostolicæ sedi ab eo præstitum,  
 collaudarit. Hinc rursus in belgium  
 allegatur, anno salutis 1557. in ita iam  
 recēs optata pridem ab omnibus pa-  
 ce cum Philippo Rege Catholico.

comes

1557.



- Comes enim dat<sup>9</sup> honoris gratia Salmeron vna cum Petro Ribadeneyra Carolo Caraffæ, Pauli I v. cognato, quem ad Regem in belgiū Legatum misit. Igitur ante diem 15. kalen. 1557. in viam se Galliam belgicam versus dederunt. Hic in regia Bruxellis ALPHONSVS Italice ad Legatum de verbo Dei differebat. Hinc Ribadeneyra in aula relicto Romā reuertit.
1558. Qua in vrbe in sequenti anno 1558. in Iacobo Layne Præposito generali deligendo præsens ALPHONSVS comitijs interfuit. Quo sociorum conuentu tandem dimisso, Neapolim & ille redijt, mansitq; ad annum vsque alterū & sexagesimum: quo Laynem Pius I v. qui Pauli I v. obitu vacuam B. Petri sedem occuparat in Galliam Celticam, vna cum Hippolyto Estensi Cardinali legato miserat: quo Galliam hæreticorum armis, seditionibusq; vexatam, ad fidei cōstantiam retinendam opera, studio, consilioq; reuocarent. Romam itaque accitus ALPHONSVS est, vt vicariam societati, absente Layne, operam præstaret.



staret. Gessit hoc munus egregiè, dum Tridentum tertium iam ad instauratam Synodum à summo Pont. amandatur. Hic Laynis assidu<sup>9</sup> comes fuit laborum, vigiliarumque, vt in ipsius vita recensui. Concilio quoq; ad exitum adducto, dimissoque Patrū cœtu Neapolim rursus redire iussus ALPHONSVS est, rei gerendæ gratia: quem secessum amœnū ac salubrem, valetudinis, & publici cōmodi gratia adamavit, habitauitq; perpetuo, nisi si quando Romam excurrere cogeretur, dum conuentus seniorū habetur, Præpositis deligendis. Etenim anno post octauo, qui est Christi 1565. Frânciscus Borgia ex Duce Gantiæ societatis Iesu presbyter, Præpositus generalis tertius communi suffragio renunciatur. Nono verò post creatus Euerardus Mercuianus, Eburo. Demum nono altero anno 1581. suffectus Claudius Aquaiua, qui nunc moderatur Feliciter. Redeo ad Salmeronem, filumque narrationis reduco. Anno 1569. à Pio Quinto euocatus Salmeron, vernisq; quadraginta die-

1565.

1573.

1581.

1569.

rum



rum Ieiunijs Pontificis Ecclesiasten egit: sed postremum id concionandi munus obijt, quod ætate fessus, studijs laboribusque fractus fatisceret, nec satis firmis iam lateribus, ad concionandi labores esset. Huc accedebat, quod aulam natura fugeret, secessumque amaret, studia quoque in obscura vita à latētibus tractari melius cōperisset. Missione itaque licet egrè à Pōtifice impetrata, Neapolitanum in otium reuersus, in Bibliothecam sese abdens, cum veteribus amicis in gratiam redijt: vt qui viua iam voce docere præsentis corporis imbecillitate non pōsset, scriptis saltem ingenijque monumentis, posteritati etiamnum viuus interesse videretur. Animum itaque ad scribendum apulit, & sacrarū scripturarum libros, (qua lectioe ita semper capiebatur, vt reliqua vel fastideret, vel eodem referret omnia) noui potissimū Testamenti volumina illustranda suscepit. Studiorum vedō sacrorum hanc semper rationē tenuit, vt orationem sacra lectio, lectionē oratio suadente B.



re B. Hieronymo, vicissim exciperet. Solis enim ortū antelucana diligencia longa precatione antevertere solitus, hinc diurnarum pensum horarum persolvere, Litaniamq; sanctorum recitare, mox rem diuinā quotidie faciens vota persolvere. Nec dies ullus temere intercessit, quo nō rebus omnibus, negotijsq; vel omissis, vel intermissis, Liturgiam ageret, sacris ritē attenteq; operatus. Diei mox reliquum pomeridianumq; tempus studijs continēter impertiebatur, integra semper, & corroborata vsus ad inuictum animum valetudine. Sic horas omnes, dum coenæ tempus vrgeret, transigere. Hic quæ attente lectitasset, meditandoq; eruisset, ea literis mādare solitus. Pertinaci hoc labore vigilijsq; tandem debilitatus, pituita primum tentatus est, quæ in ardentem mox febrem, laterumq; dolorem vertit, lectuloq; senem senem affixit. Ille mortem animo prælagiēs familiaribus suis multis retro diebus: *Velox, inquit, est deposito tabernaculi mei.* Interdum verò vitæ finem

nem



nem vrgere prædixit, sanus adhuc, valensque, priusquã in lethalem morbum incideret, nula de re aut libetius, aut frequentius, quã de morte sermonem ferere, & audire solebat, vt hinc facilè Socij diuinarent, mortem iam tum in votis habuisse. Ortum forte pium cū minoribus natu Patribus colloquiũ erat. Hic ALPHONSUS vehemēti oratione: *Laborate, inquit, iuuenes dum integra vobis ab ætate sunt vires.* De se verò suspirans, Iob 14. *Iud-intulit: Ego autem expecto donec veniat immutatio mea.* Venerat eo ipso tempore Neapolim Vidua nobilis, cuius magna exstarent in societatem beneficia: hic è Patribus quidam non ab re fore ait, si illam officij gratia Salmeron validus adhuc inuiferet. At ille renuit: satis sibi in affecta hac ætate negotij esse ad mortem bene se comparare. Libris itaque clausis, rebusque alijs omnibus valere iussis, hoc agebat vnum quasi iam vniuersæ carnis viam ingressurus, Medicis vt solent, animũ blandis



dis verbis ægroto addentibus, bono  
 uti animo esset, non adeo cito inte-  
 riturum: constanter ille quod eue-  
 nit, fore ut viuorum è numero bre-  
 ueriperetur, affirmabat. Dicente  
 altero: Confide, pater, equidem da-  
 bo operam quoad licebit, uti con-  
 ualescas. Ad hæc ille: *Da potius o-  
 peram, bene ut moriar, cælumq; petam:*  
*id enim mea permagni refert, quoniam* Psal. 62.  
*meliore est misericordia Domini super*  
*uitas.* Interrogatus à socio sacerdo-  
 te, ut haberet, hilari vultu respondit:  
*Oblatum est de præterito præsentis & fu-*  
*turo.* Alio quærente libenterne mor-  
 tem obiret, dictum illud Episcopi  
 cuiusdam apud Augustinum intulit:  
*Si aliquando? cur non modo?* His per-  
 similia mentem animi testabantur,  
 quidq; illo fieri vellet Deus. Igitur li-  
 cet ritè cōfessus ægrotās, sacra diuinę  
 hostię mysteria sumpsisset, iterare  
 tamen sacramenta, totiusq; antea ctæ  
 vitæ errata, in tutis sacerdotis aurib<sup>9</sup>  
 deponere voluit. Allato itaque pane  
 Angelorū viatici nōe: *Eripe te, inquit*  
*venis*



*venis Deus: cumque virium imbecillitate membris vti non posset, in cubitum tamen nixus, admirantibus, qui aderant socijs, assurrexit, pieque est epulatus. Socij obnixè rogant vti vita migrans, bene illis dicendo Crucis signo precaretur. recusarat enim, qua erat animi modestia, ad eum diem, victus tandem precibus sublatisque in coelum oculis Deum venerans bene precatur socijs. Latine locutus hisce verbis, vt, qui aderant, affirmarunt: *Patres, inquit, mei optimi, & fratres in Christo carissimi, semper ego vos dilexi, & nunc maxime diligo; etsi non habuerim intimam conversationem cum omnibus vobis; tamen ego semper vos dilexi, & desideravi vos peruenire ad eam vitam perfectionem, ad quam vocati estis in hac sancta societate Iesu. Ego iam meae conversationis, & vitae rationem redditurus, decreui nouo modo vos alloqui. Propterea quando Deus pro infinita sua bonitate voluit me vocare, decreui vos benedicere noua benedictione. Precor igitur Dominum nostrum Iesum Christum,**



stum, vt dignetur vos protegere, manu tenere, & benedicere: vt possitis respondere huic beneficio vestræ vocationis, & peruenire in regnum cœlorū. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amē. Gratiam quoq; implorat, qua ratam Dei vocationē habentes, salui fiant. Mox sese colligens, & blande, suauiterq; cum Deo colloquens, versus aliquot è Psalmis vsurpabat, vt illum: *Satiabor cum apparuerit gloria tua.* Et, *Psal. 16.*  
*Quemadmodū desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Deus.* Et id genus cōplura: Crucis sese signo frequenter muniebat, aqua item lustrali aspergens: nihil vero cruciare, animiq; tranquillitatem labefactare, ita vixerat, videbatur. Rogante Socio, meminerasne rogare pro Socijs? *Dubitare mihi videris,* inquit: *quasi vero tā ingratus sim futurus.* Oleo iam sacro, cum inungeretur, sedato animo ad singula respondit: rogauitq; *ec quando octauus esset à B. Agate festo dies,* cras, inquit Socius, tū ille. *Hic vitæ nostræ terminus est.* Nocte quæ



subsecuta est, identidem illud balbutiens iteravit: *In vitam eternam*: Et, *Hodie vitæ ærumnis tandem eripiar*. Vfurpabat & illud: *Letabitur anima mea in Deo meo*. Quid ita hilaris esset interrogatus. *Quod* (inquit) *miseri cordia vias patefacere incœperit Deus*. Sanctorum litanias frequentius recitari iussit, quodq; attentissime auscultavit, de Christi cruciatibus, Euangelium: in quo & reperere quædam loca anagnosten recitando iussit. Cû vox iam defecisset, labia agitare, Crucisq; signum manu effingere, deficientibus tandem membris, oculos in Christi de Cruce pendentis, Deiparæq; Virginis effigiem defigens acquieuit: quibus tandem oculis fractis, clausisq; placide in Domino obdormiuit, ut somno captus videretur, iuxta illud Prophetæ: *In pace in idipsum dormiã, & requiescã*. Erat is dies Iduû Februarij anni 1585. ætatis vero, septuagesimi. De morte ubi increbuit, Neapolitani ciues confluxere ad spectaculum vniuersi: Patricij etiam viri, manus osculabundi, Archi-

Pfal. 4.  
1585.



Archiepiscopus item sua sponte, solemni ritu, & habitu; omnisque adeo Clerus funus deduxit. Republica denique tota prosequente lacrymis exequias, iustaque vrbs ita persoluit, vt facile desiderium indicaret. Facta re diuina, is populi concursus fuit, vt alijs capillos mortui vellentibus, alijs lacinias vestis, & vngues, quæ religiose omnia seruarent, præcidentibus, humo mandari nõ potuerit. Sed dimissa plebe noctu in communi sociorum crypta sub aram maximam conditur in capsula, cui inscriptum.

PATER ALPHONSVS SALMERON TOLETI IN HISPANIA NATVS VNVS EX PRIMIS DECEM SOCIETATIS IESV, PRIMVS Q. IN REGNO NEAPOLITANO PROVINCIALIS. VIXIT ANNOS LXIX. MENS. V. DIES V. OBIIT IN NEAPOLITANO EIVSDEM SOCIETATIS COLLEGIO. IDIB. FEBRVAR. ANNO A CHRISTO NATO M. D. LXXXV.

Duo de quinquaginta annos, in scælia consumpsit, concionibus assidujs,

M 2 & con



& confessionibus, studijs denique, & commétatione sacrarum litterarum. Missiones multas. suscepit Pótificum auctoritate, pedibus sepe numero iter faciēs, & summa viatici inopia, in vltimas regiones, rei gerendæ caussa, magnoq; Ecclesiæ cōmodo. His rebus fractus senectam, mortemq; anteuerit, vt iam canesceret totus, dentibus careret. Illud in confesso est, Neapolitanis omnibus flebilē eius mortem accidisse, vt de Regno illo, tam bene meriti, quam qui maximè. Per cūctas prope illius regni partes doctrina, sermonibusq; in religione maiorum incolas cōfirmavit: irrepētibus clam nouis, & prophanis de fide opinionibus hæreticorum. Pios enim, cōstantesq; in officio, qua hortādo, qua docendo, retinuit, nutātes manu erexit, omnibus deniq; salutis viam ostēdit. Rectam idem cōcionandi viam monstravit: frequentem Sacramentorum Pœnitentiæ, & Eucharistiæ vsum, iam pridem obsolescentem tanquam postliminio restituit. Ciuibus afflictis ea perpetuo præstitit officia, vt plura



vt plura à parente proficisci non potuerint. Vitæ sanctimonia, atque innocentia omnes ceperat, etiam nobilissimos, vt animos omnium moderari facile posset: quibus artibus & Proreges, summo illic cum Imperio agentes, deuinxerat: verum Principum gratia tantum utebatur, non suo, sed aliorum emolumento, vel deprecandis miserorum iniurijs, vel incommodis pauperum depellendis. Huc enim potissimum curam, cogitationemque conuerterat, indigentibus uti prodesset, & odia, similitatesque penitus aboleret: ratus id quod erat, bene hic operam, vel temporis dispendio, collocari. Beneficiorum quæ in alios contulisset facile obliuisci; meminisse in quem collata essent oportere existimabat. Occurrit fortè vir nobilis, gratiasque comiter egit, quod apud Pretorem se in gratiam posuisset, quodque honore, quem pridem ambiisset potitus commendatione illius esset. Ad hæc Alphonsus: *Bene me de te vnquam meritum fuisse non memini, quid enim officij à me præstari possit non video. Illud scio,*



pleraq; à me negligenter, vitioseq; geri.  
 De Societate verò ita meritù scimus,  
 vt tria, hodieque Neapoli domicilia  
 sociorum spectentur, Professorum,  
 Tironum, & Collegarum in litteris  
 versantium. Corpore fuit compacto,  
 & robusto, valetudinis perpetua v-  
 sus prosperitate, vt labores omnes,  
 studiorumque vigilias perferret. Iam  
 inde à puero litteris valdè addictus,  
 vt incredibili discendi flagrans cupi-  
 ditate, excelso ingenio, disciplinas  
 omnes quas scire doctum æquum est  
 Theologum, perdidicerit, memoria-  
 que sit complexus: poetas nimirum,  
 oratores, historicos omnes presertim  
 Ecclesiasticos, Philosophos, Theolo-  
 gos, qui via, & ratione progressi in  
 scholis regnant, sanctorum Patrum  
 scripta, Concilia denique, & Pontifi-  
 cum Decreta, tenaci memoria, qua  
 præditus erat, tenebat. His artibus  
 instructus, Tridentina in Synodo, cui  
 cum Layne interfuisse ostendimus,  
 sententiã, Theologos inter & Episco-  
 pos de maximis fidei, controuerfisq;  
 dogmatibus rogatus, ita respondit, vt

Patri-



Patribus etiam admirationem concitavit. Tres ad hæc eruditas linguas, Latinam, Græcam, & Hebræam, quas Christus suo in cruce sanguine consecravit Ecclesiæ propagandæ destinavit, apprime calluit. In dicendo acer fuit, & vehemens, firmisq; lateribus. Lectioe diuinæ Scripturæ mirificè capiebatur, maximamq; illi ætatis partem impedit: quindecim vitæ postremos annos cõmentationi eius tribuit, scripsitq; duodecim ingentia in totum Iesu Christi Testamentum volumina: in decem quoq; priora Genesis capita reliquit commentarios: cætera meditantem mors oppressit. Quæ quidem lucubrationes, nunc tandem lucem aspiciunt, forasq; datæ in vulgus apparent: pretiumq; operæ legentibus fuerit, difficilium sacræ Scripturæ locorum explanationem, Sanctorum Patrum sensa, atq; decreta hic cognoscere: Hæreticorum ite nostri sæculi causam validis argumentis iugulari. Mores doctrinæ persimiles, candor ingenij, facilitasq; summa, virtutis item Religionisq; studiū in illo

illo



illo tantum fuit, vt nihil supra, Zelus porro Catholicæ fidei, odiumq; hæreticorum acerrimum. Affinium, agnatorumq;, ne quid caro, & sanguis spiritui officeret, summa obliuio: Paupertatis ad extremum vsq; diem, mirum studium, honorum item summa contemptio. Ambitionem itaque oderat, & adulationem. In susceptis Christi nomine rebus, incredibilem constantiam adhibuit, Rituum, & Ceremoniarum Ecclesiasticarū diligens inuestigatio obseruatioq;. Duodeuicenis vernis quadraginta dierum ieiunijs, egregiè cōcionantis munus, Neapoli potissimum, sustinuit: laboriose quidem & summa vi, & alacritate, pisciculis & oleribus fenex victitans, nec ieiunare vnquam intermisit: extremo tamen anno, qui idem vitæ finē attulit, & laborum: ætate iam ingrauescēte & corporis imbecillitate oua adhibere coactus est. Non illud præteribo, sciētia minimè, vt solet, inflatum ALPHONSYM, sed summa animi despiciētia, de se humiliter sentire, & loqui, sua nihil venditare, aliena &



na & vel minuta laudare solitum. Ab indoctoribus percunctando doceri, & ad verum euadere non erubuit. Lektionem Sacram publicè Neapoli pomeridianis horis festo die habuerat; stupentibus qui aderant cunctis. Vir nobilis admirabūdus: *plurane* (inquit) *studio, atq; ingenio consecutus vnquam Laynes est?* Intulit, qua erat modestia, Salmeron, & in L A Y N E M studio; *Tantum me ille doctrina superat, quantum ego tibi antecellere videor.* De reb. diuinis atq; coelestibus præcipuè de vita Christi, ac meritis, perlibenter dum vixit, atq; suauiter verba facere solitus: vt iniecta sacrae rei mentione in epulis, sermonē, sui oblitus, quasi Deum præsentem cernens, produceret. Interrogatus item de locis sacrae Scripturae, ea vi in mensa, cibis abstiniens, differebat, ac profligabat, quæ obijci cōtra solerēt quæstiones, (præsertim ab hæreticis, quos canè peius, & angue oderat) vt coram spectare, manusq; conferere videretur. Præsus quoq; & cenatus summa temperantia, nulla de re libèrius, quam de Christo, eiusq;

eiusq;



eiufque matre Virgine (cui perpetuo vixit addictiffimus) & loqui & audire confueuerat. Hinc & Sabbathis quadragenarij ieiunij in Deiparæ laudem conciones instituit. In Catholicam maiorum fidem zeli nullum afferre maius testimonium possum. Sicut enim ALPHONSVS, & sepulcro condendus cum esset, vir domi nobilis, his alloquijs Neapoli vsus fertur: *iure, inquit, talem, tantumq; virum lugemus, qui scutum Ecclesie, hæreticorumq; malleus exstitit.* Quod verè ab illo dictum sæpenumero cõpertum. Infidias enim illi, eiusq; estimationi non semel Sectarij struxerunt. Venetijs dum maioribus ieiunijs concionatur, in hæreticos quotidie stylum acuens, famosi libelli in Salmeronem iactabantur. Neapoli quoque falsus rumor in vulgus manauit, in Germaniam ad hæreticos transfugisse: quam calumniã vt dilueret, per urbem publice mulo vectus, spectandum se præbuit. Romæ quoq; vicariã societati operã nauante ALPHONSO, & cū Pontifice quotidie, ac Cardinalibus



dinalibus agente, sparsus est Neapoli rumor, hæreticis, quod id optarent, auctoribus, ad Gebennicos transiisse: verum Alcalæ Dux, qui Catholici Regis auctoritate tum præerat, mendacium edicto compefcuit.

Hæc habui quæ de ALPHONSI Salmeronis vita & obitu perstringerem, & Iacobi LAYNIS vitæ, quicū vixit coniunctissime, communiaque multa habuit, adnecterem: vt innocentiæ, sanctiorisq; vitæ, in his primis ædificij Societatis lapidibus, cuius angularis lapis Christus est, exemplum nobis alterum, quod legendo socij miremur, & inspiciendo imitemur, suppeteret. Quod bene omnibus, feliciterque euenire volo.

OPERVM